

מצוות – הרמח"ל – חלק א'

הרמח"ל בספרו דרך השם, מבאר לנו את עניין המצוות :

"היות האדם אותה הבריה הנבראת לידבק בו יתברך (= מטרת האדם להדבק בקב"ה), והיא המוטלת בין השלימות והחסרונות, והיכולת בידו לקנות השלימות.

ואולם צריך שיהיה זה בבחירתו ורצונו, כי אילו היה מוכרח במעשיו להיות בוחר על כל פנים בשלימות - לא היה נקרא באמת בעל שלימותו (השלימות לא הייתה נחשבת שלו), כי איננו בעליו, כיון שהוכרח מאחר לקנותו, והמקנהו הוא בעל שלימותו, ולא היתה הכונה העליונה מתקיימת.

על כן הוכרח שיונה הדבר לבחירתו, שתהיה נטיתו שקולה לשני הצדדין ולא מוכרחת לאחד מהם, ויהיה בו כח הבחירה לבחור בדעת ובחפץ באיזה מהם שירצה, והיכולת גם כן בידו לקנות איזה מהם שירצה. על כן נברא האדם ביצר טוב ויצר רע, והבחירה בידו להטות עצמו לצד שהוא רוצה.

ואולם להיות הדבר הזה נשלם כראוי, גזרה החכמה העליונה שיהיה האדם מורכב משני הפכים, דהיינו מנשמה שכלית וזכה, וגוף ארצי ועכור, שכל אחד מהם יטה בטבע לצדו, דהיינו הגוף לחומריות והנשמה לשכליות, ותימצא ביניהם מלחמה; באופן שאם תגבר הנשמה, תתעלה היא ותעלה הגוף עמה, ויהיה אותו האדם המשתלם בשלימות המעותד (= העתידה); ואם יניח האדם שינצח בו החומר, הנה ישפל הגוף ותשפל נשמתו עמו, ויהיה אותו האדם בלתי הגון לשלימות, ונדחה ממנו חס ושלום. ולאדם הזה יכולת להשפיל חומריו לפני שכלו ונשמתו ולקנות שלימותו, כמו שנתבאר.

ואמנם גזר טובו יתברך, שיהיה גבול להשתדלות הזה המצטרך לאדם להשיג השלימות, וכשהשלים השתדלותו - ישיג שלימותו וינוח בהנאתו לנצח נצחים".

(דרך השם חלק א, פרק ג, א - ג)

הרמח"ל מסביר שהאדם נברא בעולם כדי להגיע לשלמותו. שלמות האדם היא על ידי הדבקות בקב"ה באמצעות המצוות. האדם נמצא בעולם שבו ישנה מלחמה בין הטוב ובין הרע, בין הנשמה לבין הגוף. כאשר האדם בוחר בטוב, בוחר לעשות את המצוות, אז הוא מתעלה ואף גופו החומרי מתעלה יחד עם הנשמה והוא מגיע לשלמותו. אך אם הולך הוא אחרי היצר הרע, נמשך אחרי הצד החומרי שבו, הוא גורם גם להתדרדרות הצד הרוחני שבו ויישאר האדם חסר.